

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118 0 P 000303 09 Rev
Banja Luka, 05.01.2011. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Stake Gojković, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Vojislava Dimitrijevića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja, J. S., S. S. i H. S. iz S., Ul..., koje zastupa punomoćnik M. R., advokat iz F., protiv tuženog JP Š. RS A.D. iz S., ŠG M. iz F., koga zastupa R. Dž., zaposlena kod tuženog, radi utvrđenja prava vlasništva, vrijednost spora 25.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj: 015-0-Gž-09-000 085 od 15.9.2009. godine, na sjednici održanoj 05.01.2011. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Foči broj: 094-0-P-07-000 111 od 30.12.2008. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se utvrdi da su vlasnici zemljišta, površine 16.300 m², koje čini dio parcele označene kao k.č. 2441 i 2445 zvana N. D., upisane u p.l. 451 k.o. J. na tuženog, kao i sa zahtjevom za naknadu troškova parničnog postupka.

Presudom Okružnog suda u Trebinju broj: 015-0-Gž-09-000 085 od 15.9.2009. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremenom revizijom tužitelji pobijaju drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, te predlažu da se revizija uvaži i osporena odluka ukine ili preinači.

Tuženi nije odgovorio na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za utvrđenje prava vlasništva (pravilno bi bilo suvlasništva) na nekretninama, koje po kulturi predstavljaju šumu.

U postupku koji je prethodio donošenju osporene presude utvrđeno je da je nakon izvršenog aviopremjera i uspostavljanja novog katastarskog operata, u periodu od 1978 do 1983. godine, predmetno zemljište, koje se nalazi na dva lokaliteta (u površini od 7.650 m² i 8.650 m²), upisano na tuženog i da u naravi predstavlja šumu, a

pripada parceli označenoj kao k.č. 2344/1. Na osnovu nalaza i mišljenja vještaka geodetske struke V. P. utvrđeno je, da je prema starom katastarskom planu sporno zemljište pripadalo parcelama označenim kao k.č. 6445 i k.č. 6446, koje nisu podvučene zelenom bojom, što bi značilo da su u vrijeme ađustacije u zemljišnoj knjizi bile privatno vlasništvo. Prilikom aerofotogrametrijskog snimanja predmetno zemljište je bilo obilježeno vidnim biljegama, što se vidi na fotoskici, ali u fazi dešifrovanja nije upisano na ime nekog fizičkog lica nego na ime tuženog.

Slijedom naprijed utvrđenog činjeničnog stanja koje se, saglasno odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03 do 49/09 – u daljem tekstu: ZPP) ne može pobijati revizijom, nižestepeni sudovi odbijaju tužbeni zahtjev, primjenom odredbe člana 20. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 6/80 i 36/90, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 38/03 – u daljem tekstu ZOSPO), jer da tužitelji nisu dokazali da su suvlasnici predmetnog zemljišta, niti da oni, ili njihov pravni prednik, imaju valjan pravni osnov za sticanje toga prava.

Pobijana odluka je pravilna i zakonita.

U konkretnom slučaju radi se o vlasničkoj tužbi, deklaratornog karaktera (tužba za utvrđenje iz člana 54. stav 1. ZPP).

U smislu odredbe člana 20. ZOSPO pravo vlasništva stiče se po samom zakonu (stvaranjem nove stvari, spajanjem, građenjem na tuđem zemljištu, odvajanjem plodova, održajem, sticanjem vlasništva od nevlasnika, okupacijom i u drugim slučajevima određenim zakonom – član 21 ZOSPO), na osnovu pravnog posla (ugovorom o prodaji, poklonu, razmjeni i slično) i nasljeđivanjem. Pravo vlasništva stiče se i odlukom državnog organa na način i pod uslovima određenim zakonom (član 20. stav 2. ZOSPO). Na osnovu pravnog posla pravo vlasništva na nekretnini (koja je i ovdje predmet spora) stiče se upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom kako propisuje odredba člana 33. ZOSPO.

Tužitelji u odgovarajućim zemljišnoknjižnim evidencijama nisu upisani kao vlasnici predmetne šume. Oni nisu ni u katastarsko knjižnim evidencijama registrovani kao posjednici spornih nekretnina. Šta više, po nalazu vještaka, prema novom katastarskom planu broj 24. k.o. J., sporno zemljište u ukupnoj površini od 16.300 m², po kulturi šuma, čini dio od k.č. 2344/1 zvana S., koja se vodi u planu broj 105 k.o. J. na imenu tuženog.

Tužitelji nisu dokazali da su oni, ili neki njihov pravni prednik, stekli valjan pravni osnov za upis prava vlasništva, odnosno suvlasništva na svoje ime, ili da su pravo vlasništva stekli po samom zakonu temeljem odredbe člana 21. ZOSPO. Čak i pod uslovom da su sporno zemljište koristili dugi niz godina (kako su se izjašnjavali svjedoci, O. Č. i A. Š., koji nisu spominjali korištenje šume, nego poljoprivrednog zemljišta, livade), tužitelji i njihov pravni prednik nisu mogli temeljem te činjenice steći pravo vlasništva, jer se na stvari u društvenom (sada državnom) vlasništvu ne može steći pravo vlasništva održajem (član 29. ZOSPO). Tako je i odredbom člana 9. Zakona o šumama ("Službeni list SR BiH" br. 11/78), bilo propisano da se na šumi u društvenom vlasništvu ne može steći pravo vlasništva održajem.

U pogledu vlasništva na šumi i šumskom zemljištu važi pretpostavka da su u državnom vlasništvu, jer su šume i šumska zemljišta, zbog svojih opštekorisnih funkcija i privrednog značaja, dobro od opšteg interesa i uživaju posebnu brigu i zaštitu države, te se ne mogu otuđivati niti prevoditi u druge oblike vlasništva, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije određeno, kako propisuju odredbe člana 1. stav 1. i člana 5. stav 1. Zakona o šumama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 66/03 do 53/05, slično regulišu i odredbe Zakona o šumama koji je sada na snazi "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 75/08).

Naime, i prema Naredbi o davanju tapija na šumskom zemljištu Austrougarske uprave od 18.03.1884. godine, polazilo se od pretpostavke da su šume državno vlasništvo. Samo pod određenim uslovima koje je utvrđivala posebna komisija za svaki konkretan slučaj izdavana je tapija o vlasništvu određene šume. U obrazloženju Zemaljske vlade BiH (član 26. nacrtu Gruntovnog zakona za BiH) konstatovano je da za šumsko zemljište i pašnjake važi zakonska (oboriva) pretpostavka da su državno dobro.

Ova pretpostavka je bila propisana i odredbom člana 2. Zakona o šumama iz 1929. godine. Pravo vlasništva po ovom zakonu priznavano je samo pod uslovom da se dokaže osnov sticanja.

Poslije 01.01.1972. godine, kada je stupio na snagu raniji Zakon o šumama "Službeni list SR BiH", broj 38/71) nije se moglo dokazivati da je održajem stečeno pravo svojine na šumi u društvenoj, sada državnoj svojini. Taj smisao su sadržavale i odredbe člana 1. i 5. Zakona o šumama ("Službeni glasnik RS" broj 13/94 do 18/99).

Prema tome, postavljeni zahtjev tužitelja bio bi osnovan, kako pravilno zaključuju nižestepeni sudovi, samo da su dokazali da su pravo vlasništva, odnosno suvlasništva na spornim nekretninama stekli od lica koja su prije njih bila uknjižena kao vlasnici od kojih oni izvode svoje pravo vlasništva, ili da su ta lica imala pravni osnov za upis prava vlasništva u zemljišne knjige (punovažan ugovor o prenosu prava vlasništva iz državne svojine ili pravosnažnu odluku nadležnog državnog organa), odnosno da je pravo svojine bilo uknjiženo u zemljišnim knjigama na njihovog oca.

Suprotno tvrdnji revidenata, vještak geometar nije, tumačenjem "starih planova" našao da je sporna šuma vlasništvo tužitelja odnosno nekog njihovog pravnog prednika. On je samo, izražavajući mišljenje, a temeljem činjenice da predmetno zemljište u starim planovima nije bilo podvučeno zelenom bojom, naveo "mišljenja sam da je sporno zemljište pripadalo privatnoj svojini". Sama po sebi ovakva tvrdnja ne može služiti kao dokaz da su tužitelji suvlasnici spornih nekretnina. Naime, ni sam upis posjeda u korist tužitelja ili njihovog pravnog prednika, da ga ima, ne bi mogao dovesti do usvajanja tužbenog zahtjeva, jer za šumu nije nikada važilo pravilo imovinskog prava prema kome se posjednik smatra vlasnikom.

Sud odlučuje da li su tužitelji stekli pravo vlasništva na predmetnoj šumi (zbog čega se i vodi ovaj spor), na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog pojedinog dokaza i njihovog međusobnog odnosa, kako propisuje odredba člana 8. ZPP, pa na taj način cijeni i nalaz vještaka, ali ne i njegovo mišljenje o tome koga smatra vlasnikom sporne šume, jer se vještak ne izjašnjava o pravnim pitanjima (a ako se izjasni, takvo izjašnjenje nije odlučno za donošenje odluke o predmetu spora), već

samo o činjenicama za koje je potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže (član 147. ZPP). Stoga, ukazivanje revidenata na okolnost da je vještak izrazio mišljenje da je “sporno zemljište pripadalo privatnoj svojini” nije moglo ishoditi drugačiju odluku.

Nije od značaja za pravilno presuđenje pitanje, koje potenciraju revidenti, da li tuženi vrši sječū šumskih stabala u spornoj šumi. Naime, sve i da se prihvati da tuženi ne iskorištava spornu parcelu sječom šumskih stabala ili na drugi način, tužitelji nisu dokazali osnov za sticanje prava vlasništva na istoj. To, svakako, kako je naprijed istaknuto, ne može biti pozivanje na održaj, niti na nasljeđe iza njihovog prednika za kojeg nisu pružili dokaze da je bio vlasnik ili da je raspolagao valjanim pravnim osnovom za sticanje prava vlasništva na spornoj šumi.

Teret dokazivanja sticanja prava vlasništva je na tužiteljima i oni moraju dokazima oboriti pravnu pretpostavku (o kojoj je naprijed bilo riječi) da je sporna šuma državno vlasništvo. Zato nije osnovano, niti od uticaja na pravilnost pobijane presude, isticanje revidenata da ni tuženi ne raspolaže dokazom za svoje vlasništvo jer su gruntovne knjige uništene tokom drugog svjetskog rata.

Navodi revizije kojima se ističe da drugostepeni sud nije ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja, što bi predstavljalo povredu postupka iz člana 231. ZPP, takođe nisu osnovani, jer je sud u pobijanoj odluci jasno obrazložio zbog čega se tužiteljima ne može priznati pravo suvlasništva na spornoj šumi, pa je na taj način odgovorio i na sve bitne žalbene navode.

Slijedom izloženog ni ostali navodi revizije nisu mogli ishoditi drugačiju odluku zbog čega je rješeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić